Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY *УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК*

VOL. CIV. № 73 JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 17, 1997 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 17-го КВІТНЯ 1997 р. Ч. 73 РІК CIV.

М. Зубець хоче повернути Україні славу житниці Европи

Київ. — Новопризначений міністер сільського господарства Михайло Зубець пообіцяв 10-го квітня проводити реформи доти, доки Україна не вийде на світовий ринок виробників зерна, повідомило агентство Ройтерс.

На своєй перший пресконференції на пості міністра сільського господарства він сказав, що Україна залишиться державою-виробником зерна і займе своє місце на світовому ринку. Це, за його словами, буде головною ціллю його урядування. „Ми все ще маємо великі проблеми в розвитку агропромислового комплексу, однак ми не звернемо зі шляху, яким ідемо", — сказав він.

М. Зубця, який є також віцепрем'єром з питань сільського господарства, призначено міністром сільського господарства минулого тижня замість Анатолія Хорішка, якого Президент Леонід Кучма звільнив у лютому за некомпетентність.

Західні аналітики холодно сприйняли призначення М. Зубця, покликаючись на те, що він має занадто багато обов'язків і через це не зможе приділити достатньо уваги агропромисловим комплексові. М. Зубець є також президентом Національної Академії Наук і лідером Аграрної Партії України.

Новий міністер передбачив, що Україна, яка раніше вважалася житницею Европи і за совєтських часів вирощувала 50 млн. тонн зерна щороку, збере цього року 35 млн. тонн збіжжя, з яких 10 млн. тонн піде на експорт. Минулого року урожай був 25 млн. тонн, найнижчий від 50-их років. Причиною цього вважають посуху на початку сезону, а також брак сільсько-господарської техніки і грошей.

За словами М. Зубця, Уряд виділив цього року 1.5 блн. гривень на закуп матеріялів і техніки для проведення посівної кампанії. Це втричі більше ніж минулого року.

М. Зубець також пообіцяв зменшити виробництво цукру, оскільки Україна не має відповідних експортних можливостей, які оправдали б дотеперішній рівень виробництва цього продукту. Україна виробила в 1996-97 урожайному році 3.26 млн. тонн цукру, а в 1995-96 — 3.49 млн. тонн. У зв'язку з великою пропозицією українського цукру, Україна продавала його на внутрішньому і міжнародному ринку за зниженими цінами.

Зменшено буде також експорт соняшника у зв'язку із спадом виробництва української маргарини.

М. Зубець заявив, що він дасть собі раду з усіма обов'язками, але побажав, щоб у добі було 26 годин.

Д-р І. Дзюба видужує

Чатам, Н. Дж. — З приємністю і невимовною радістю Координаційний Комітет Допомоги Україні повідомляє українську громаду, що після важкої серцевої операції д-р Іван Дзюба, перебуваючи під опікою д-ра Любомира Явного і д-ра Андрія Бурачинського, приходить до повного здоров'я. Його поворот в Україну запляновааний на початок травня.

ККДУ повідомляє, що вже осягнуто суму грошей передбачених на операцію і лікування д-ра І. Дзюби. Цією дорогою ККДУ звертається до української спільноти з проханням не висилати більше грошей на ту ціль.

Списки жертводавців, які прислали свої датки, і повне розрахування з цієї акції буде своєчасно подане до преси.

Президент видав указ щодо Ялти

Київ (УНІАР). — Своїм указом щодо розвитку курортної зони Великої Ялти Президент України Леонід Кучма, між іншим, постановив: „Кабінетові Міністрів України розробити разом з Радою Міністрів Автономної Республіки Крим та виконавчим комітетом Ялтинської Міської Ради і затвердити до 1-го липня комплексну програму соціяльно-економічного розвитку Великої Ялти як курорту, що має загальнодержавне значення".

В. Ющенко інформує про ситуацію на фінансовому ринку

Київ (УНІАР). — Голова правління Національного Банку України Віктор Ющенко під час зустрічі з журналістами відзначив, що у першому кварталі 1997 року з'явилися позитивні тенденції в бік активізації в усіх сферах фінансового ринку. Цьому, на його думку, сприяла політика грошово-фінансової стабілізації. На підтвердження активности на кредитному, фондовому і валютному ринках В. Ющенко назвав конкретні цифри.

Кредитні вкладення в банкову систему на початок лютого становили 3 блн. 700 млн. гривень, а на початок квітня вони зросли до 4 блн.145 млн. гривень. "Активізацію управління НБУ можна визначити як надзвичайну", — сказав Ющенко. За його словами, на сьогодні ставка за кредитами наближається до 50-відсоткової позначки, а за останній тиждень вона склала 51.2 відсотка. Середня за квітень — 50.9 відс., а на початок березня було 60.6 відс.

Фондовий ринок за останні 7-8 місяців став провідним сектором українського капіталу. Для фінансування дефіциту бюджету 1997 року (ще неухваленого) передбачено видати 3.4 блн. гривень з фондового ринку. На цю ціль вже сьогодні мобілізовано 1.3 блн. гривень, зазначив голова НБУ.

На валютному ринку також є позитивні зрушення, вважає В. Ющенко. "Штучне підтримання курсу гривні — штучне питання. НБУ не проводить валютної політики, яка не перебувала б у рамках тенденції валютного ринку. Своєю політикою НБУ стримує зростання курсу гривні", — сказав голова НБУ. Він пояснив, що на початок січня 1997 року один долар коштував 1.893 гр., а на початок квітня — 1.848 гр. Але в квітні, на його думку, валютна політика може зазнати деяких впливів, оскільки "до сьогодні не працює вторинний ринок цінних паперів, а не маючи його, НБУ не зможе зробити дієвого інструменту регулювання грошового обігу. НБУ досі виступає на ринку цінних паперів і як продавець, і як покупець, а від цього залежить ситуація на ринку цін".

Національний Банк України надіслав Верховній Раді довідку, в якій прогнозує на кінець 1997 року зростання урядової заборгованости за облігації державної внутрішньої позики та в наслідок зростання негативного сальдо у зовнішній торгівлі.

За прогнозами НБУ, заборгованість Уряду перед покупцями облігацій наприкінці року досягне 3.5 блн. дол., з яких 1.7 блн. дол. — нерезидентам України. Це приведе до девальвації гривні на 19 відсотків. Крім того дефіцит у зовнішній торгівлі очікується на рівні 5.2 блн. дол. У 1995 році негативне сальдо в зовнішній торгівлі України становило 2.3 блн. дол., у 1996 році — 3.9 блн.дол. Фахівці прогнозують, що у 1997 році імпорт в Україні збільшуватиметься ще більшими темпами. Отже зростатиме і необхідність в інвестиціях. Серед факторів, які можуть суттєво вплинути на на ріст негативного торгового сальдо називають також очікуване підвищення цін на сиру нафту та погіршення умов торгівлі з Росією.

Посадник міста Марганець прийнятий до НРУ

Київ. — Як повідомило пресове агентство УНІАР, посадник міста Марганець Дніпропетровської области Олег Бідняк прийнятий до Народного Руху України.

Під час засідання президії Центрального Проводу НРУ в Києві голова Руху В'ячеслав Чорновіл урочисто вручив О. Біднякові партійний квиток.

На сьогодні членами Народного Руху України є посадники 18-ти міст, у тому — двох обласних центрів.

П. Лазаренко зустрівся з віцепрезидентом фірми "Кейс"

Київ. — Як повідомило пресове агентство УНІАР, прем'єр-міністер України Павло Лазаренко мав зустріч з віцепрезидентом американської фірми "Кейс" Леополдом Платнером. В розмові, між іншим, йшлося про можливість створення спільних підприємств з виробництва тракторів і комбайнів.

П. Лазаренко вважає, що їх виробництво можна налагодити на підприємствах "Південмашу" та Павлоградському машинобудівному заводі.

Фірма "Кейс" є одним зі світових лідерів з виробництва сільськогосподарського обладнання, і Уряд України сприятиме, щоб вона прийшла на український ринок, зазначалося під час зустрічі.

Єдине, що турбує П. Лазаренка, – це партнер з української сторони, який обслуговуватиме кредитну лінію щодо створення спільних підприємств з виробництва тракторів і комбайнів. Це питання додатково буде розглянуте українською стороною.

Галерія „Маяна" виставляє найновіші картини Дарії Наумко

Джерзі Ситі, Н. Дж. (Г. Колесса). — Тепло, сяйво і прозорість кольористики картин Дарії Наумко манять з першого погляду. Віддзеркалюють вони оригінальність витонченого світобачення, зафарбованого глибиною відчуття, ім'я якому — емоція...

Творчість Д. Наумко звернула на себе увагу ще в роки навчання у Львівському Інституті Прикладного та декоративного мистецтва: її дипломова праця, розпис на шовку, була вибрана кращою серед експонатів Львівського Будинку Моделів і виставлялася в Болгарії, одержавши золоту медалю в конкурсі легких суконь.

Дарія Наумко в редакції „Свободи".

Створені фантазією та уміло-легкими руками мисткині прекрасні взірці шовкового дизайну, художнього ткацтва (гобеленів), олійних та акварельних праць, графіки та монотипій були вибрані для престижних персональних та групових виставок в Україні (у Києві — для двох виставок молодих художників та виставки декоративного мистецтва республіканського та всесоюзного рівнів, у Львові — для виставки в Музеї Українського Мистецтва; експонувалися вони в Івано-Франківсько-

(Закінчення на стор. 3)

РОСІЯ ПРОДАСТЬ ІРАНОВІ РЕАКТОР БЕЗ УКРАЇНСЬКИХ ТУРБІН

Київ. — Колишній совєтський дисидент Натан Щаранський, який тепер є міністром торгівлі Ізраїля, і Президент Леонід Кучма домовилися 14-го квітня про те, що Україна не постачатиме турбіни для ядерного реактора, який Росія продає Іранові, повідомили засоби масової інформації.

Газета „Ню Йорк Таймс" пише, що рішення України є перемогою Заходу в його намаганні обмежити ядерну співпрацю з Іраном. Американські урядовці сподіваються, що це сповільнить здійснення російського проєкту, хоч і не зупинить його.

Н. Щаранський, який сидів у совєтських таборах від 1977 до 1986 року за правозахисну діяльність і боротьбу за іміграцію жидів, перебував на батьківщині з метою пожвавлення економічних відносин між Ізраїлем та Україною. Рішення України не постачати турбіни зроблено в той час, як дві держави підписали домовлення про стандартизацію, що усуне існуючі бар'єри у двосторонній торгівлі.

„Політичних проблем в україно-ізраїльських відносинах нема", — заявив міністер закордонних справ України Геннадій Удовенко після переговорів з Н. Щаранським. За його словами, Україна виступає за ідею стратегічного партнерства з Ізраїлем і навіть готова виступати посередником у врегулюванні близькосхідного конфлікту.

Крок України, який став проявом такого партнерства, дістав схвалення в ЗСА, які безуспішно закликали Росію не продавати реактор, побоюючись, що це сприятиме Іранові у будівництві власної ядерної зброї. Рі-

(Закінчення на стор. 3)

Іран виготовляє нові ракети

Єрусалим, Ізраїль. — Ізраїльська щоденна газета „Гаарец" повідомила, покликуючись на головнокомандуючого військово-повітряними силами країни Ейтана Бен-Еліягу, що Іран розпочав виготовлення головних компонентів ракети далекого засягу дії, яка може бути націлена на Ізраїль.

Згідно з оприлюдненою інформацією, Іран здійснив польові випробування балістичної ракети зі засягом дії до 1,300 кілометрів з допомогою росіян. Як писали недавно американські газети, ірано-російське військове співробітництво було предметом особливого занепокоєння під час останніх переговорів між Ізраїлем і З'єднаними Стейтами Америки.

На думку ізраїльського прем'єр-міністра Беньяміна Нетаняґу, нові балістичні ракети Іран пляне застосувати не лише проти Ізраїля, але й проти західних країн.

Газета „Ню Йорк Таймс" у числі з 15-го квітня схвально відгукнулася про наставлення України, яка, „реагуючи на прохання Америки та Ізраїля, вирішила не продавати турбіни для ядерних реакторів, які Росія передає Іранові. Це рішення є дуже позитивним для зусиль Заходу, спрямованих на обмеження ядерної програми Ірану".

Американські чинники висловили певність, що рішучість України в цьому питанні значно уповільнить здійснення російських намірів пляну продати Іранові ядерний реактор. Цей плян вже від довшого часу є найбільш дражливою точкою американсько-російських взаємин. З російського боку продаж реактора є частиною стратегії започаткування нових антизахідних блоків, членами яких Москва бачить передусім Іран і Китай.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ГОТУЮТЬ ЛІТАКИ НА МІЖНАРОДНУ ВИСТАВКУ

ЗАПОРІЖЖЯ. — Тут відбулася зустріч з журналістами голови правління відкритого акціонерного товариства "Мотор-Січ" і президента Міжрегіональної Асоціяції Промисловців Вячеслава Богуслаєва. Він поінформував, що Україна влітку має намір виставити свою продукцію на виставці в авіясальоні "Ля-Бурже", Франція. Виставка відбудеться в липні й Україна на ній вперше буде представлена самостійною експозицією. На виставці будуть українські літаки АН-70, АН-74 ТК, АН-38 і суперсучасний літак АН-140. Окремий стенд представлятиме двигуни та іншу продукцію підприємства "Мотор-Січ".

ПАТРІЯРХ УАПЦ ДМИТРІЙ ВІДВІДАВ ТАВРІЙСЬКІ ЕПАРХІЇ

МИКОЛАЇВ. — Патріярх Української Автокефальної Православної Церкви Дмитрій на свято Благовіщення відвідав Дніпропетровське, Херсон і Миколаїв, де разом з Архиєпископом Харківським і Полтавським Ігорем відправив Святу Літургію та провів зустрічі зі слухачами недільної школи, парафіянами і настоятелем церкви святого Пантелеймона о.Іваном Лещиком. Патріярх Дмитрій також взяв участь у закладенні храму-пам'ятника козакам-запорожцям у місті Червонопілля, де була Олешківська Січ. У Миколаєві Патріярх Дмитрій зустрівся з журналістами і поінформував, що прибув для участи в епархіяльних зборах духовенства УАПЦ та провів наради духівництва і мирян Дніпропетровської, Херсонської і Миколаївської областей. Обговорено організаційні питання, що стосуються зовнішнього і внутрішнього життя епархій. З привітанням та побажанням творчого розвитку, успіхів на ниві піднесення духовности українського народу звернувся до зборів представник Миколаївської державної адміністрації Олександер Коташенко.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ЗУСТРІЧІ ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ І БІЛОРУСІ

КИЇВ. — У Верховній Раді України розповсюджено заяву Соціял-Демократичної Партії України (СДПУ) з протестом проти можливої зустрічі Президента України Леоніда Кучми з президентом Білорусі Олександром Лукашенком, про яку вони домовилися телефонічно 7-го квітня. Автори заяви вважають, що така зустріч була б ганебною та що співпраця і підтримка відносин з диктатором неможлива для будь-якої держави, яка претендує на статус демократичної. Співпраця з О. Лукашенком дискредитуватиме не лише Л. Кучму як Президента України, але підірве міжнародний авторитет України, як нової демократичної держави. СДПУ закликає громадськість і політичні партії дати відсіч намаганням від імени України підтримувати тоталітарний режим О. Лукашенка.

УНА РОЗСЛІДУЄ ВБИВСТВО

ТЕРНОПІЛЬ. — Заступник голови УНА Дмитро Корчинський заявив, що УНА проведе власне розслідування загибелі члена тернопільської організації УНА Володимира Грижука. Він загинув 5-го квітня від пострілу в голову і вибуху гранати РГД-5 у Тернополі. Керівництво УНА вважає, що цей терористичний акт спрямовано проти всієї організації, тому вони докладуть усіх зусиль для проведення офіційного слідства, а також свого власного. Загиблий В. Грижук був членом УНА півтора року і займався питаннями національної культури.

РУХІВЦІ ПІКЕТУЮТЬ ОБЛАСНУ АДМІНІСТРАЦІЮ

СУМИ. — Тут відбулося пікетування будинку Сумської обласної державної адміністрації, організоване обласною організацією Народного Руху України та національно-демократичним блоком "За Україну". Учасники акції тримали гасла на захист робітників тролейбусного підприємства, дрібних підприємців, фармерів, яким відмовляють у продовженні терміну на винайм землі, а також працівників колгоспу "Косівщинського", яким голова колгоспу Віктор Василик не дозволяє приватизувати activ землі.

ПІДСЛУХОВУЮТЬ ТЕЛЕФОНІЧНІ РОЗМОВИ

ЛЬВІВ. — Голова львівської організації Ліберальної Партії України Оксана Бойко повідомила, що на засіданні політичного виконавчого комітету партії було заслухано авдіозапис її телефонічної розмови з головою партії Володимиром Щербанем. Касету приніс депутат Верховної Ради України Володимир Ампілогов, який відмовився пояснити, звідки в нього запис зазначеної телефонічної розмови. О. Бойко оскаржила через суд порушення її конституційних прав. Подала також заяву до парляментарної Комісії прав людини.

З'ЯСОВУЮТЬ ПРИЧИНИ ВИБУХУ

ЛУГАНСЬКЕ. — На Алчевському коксохемічному заводі стався вибух, в результаті якого загинуло п'ять робітників. Комісія, що вивчає причини вибуху, вважає, що на заводі не дотримано правил техніки безпеки. Із ємкостей, у яких велися електрозварювальні роботи, не були вилучені залишки хемічних сполук, які й стали причиною вибуху.

У СВІТІ

У ПОНЕДІЛОК, 14-ГО КВІТНЯ, Китай повідомив, що мешканці Гонг Конгу, котрі бажають мати статус постійних жителів території не мусять бути присутніми там 1-го липня 1997 року під час її повернення Китаєві. Цією заявою Китай намагається злагіднити свою політику щодо Конг Конгу, а речник китайського кабінету міністрів для справ Гонг Конгу і Макао сказав, що китайські мешканці матимуть 18 місяців для полагодження свого статусу постійного мешканця від часу перебрання влади Китаєм від Англії.

ПРЕЗИДЕНТ БИЛЛ КЛІНТОН, обрав Філікса Рогатина, відомого нюйоркського банкира, котрий у 1970-их роках врятував Ню Йорк від банкрутства, на амбасадора ЗСА до Франції. Білий Дім офіційно про цей вибір Президента, котрий потребує схвалення Сенату, ще не повідомляв, але дорадник для справ державної безпеки Самюел Бергер телефонічно про це повідомив Ф. Рогатина ще в п'ятницю, 11-го квітня.

В АМЕРИЦІ

У ПОНЕДІЛОК, 14-ГО КВІТНЯ, федеральний суддя у Літтл Рок, Аркенсо, присудив до трирічного ув'язнення Джеймса МекДугала, колишнього комерційного спільника Билла і Гілларі Клінтонів у вайтвотерській афері, за його нелегальні здобуття державою гарантованих позичок у 1980-их роках. Таке легке покарання було вислідом заступства спеціяльного прокуратора Кеннета Старра, котрий підказав суді, що останніми часом підсудний дуже гарно співпрацював з прокуратурою.

ГУБЕРНАТОР НЮ ДЖЕРЗІ Крістін Тодд-Вітман у понеділок, 14-го квітня, своєю зупинкою в місцевості Розелл Парк, під час першої, з багатьох запляновних, дводенної автобусової тури по цілому стейті офіційно відкрила свою передвиборчу кампанію на другу каденцію губернатора стейту. Вона не має опозиції до своєї кандидатури зі сторони республіканців, але зі сторони демократів є три кандидати, які змагаються за номінацію щоб опонувати в осені кандидатурі К. Тодд-Вітман.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Маємо перед ким вибачатися

В цілому українці — народ, завжди готовий вибачатися і вибачати. Зокрема, вибачатися за кривди, які він заподіяв іншим, і вибачати іншим за створювані йому "незручності".

Скажіть: чи то не кривда комусь — набити чиєсь модерне, як на середньовічні часи, військо, як це зробив гетьман Богдан Хмельницький? Чи не кривда комусь — ота Гонтина та Залізнякова Коліївщина? Чи не кривда комусь — в поті чола, як це робили Т. Шевченко, Л. Українка, І. Франко, "Руська трійця" та багато інших, трудитися на просвітянській ниві, виховувати й підтримувати почуття духовости, моральности, патріотизму й національної гідности в українського народу? Чи не кривда комусь — Листопадовий Зрив і походи Українського Січового Стрілецтва на споконвічно українські Київ та Львів? Чи не кривда комусь, що українські патріоти змагалися в лавах УПА, захищаючи націю, виборюючи омріювану волю для свого народу? І, нарешті, хіба ж то не величезна кривда комусь — взяти отак українцям та й проголосити і вже протягом п'яти з лишком років втримувати незалежність, суверенність і соборність своєї держави? Кривда, та ще й яка! Для багатьох кривда. Отже, маємо просити вибачення. Насамперед — у тих, котрі, нарешті, й перед нами почали вибачатися.

Перед німцями, що свого часу плюндрували українську землю та брали в новітній ясир українську молодь, ми вже вибачилися. Для цього достатньо було новочасному німецькому керівництву відмежуватися від злочинів своїх нацистських попередників та почати виплачувати компенсації згаданим українським невольникам гітлеризму. Тепер, з усього судячи, прийшов час просити вибачення в найближчих сусідів–поляків. За те маємо вибачитися, що не дали собі галицькі "січовики" ради з озброєним до зубів генералом Галлером; що згодом, покаравши не меншого ката українців генерала К. Сверчевського, вояки УПА не змогли захистити своїх батьків, братів, сестер, дружин, дітей від червоної мітли, яка ввійшла в історію як Акція "Вісла"; за те, що й донині не віддано українцям жодних об'єктів, забраних їм хоча б у XX столітті, та котрих є понад 1,000, в тому й 600 храмів Божих, а між ними катедра в Перемишлі; за те, що на території Польщі дискримінується все українське та українців, які там проживають, а місцеві шовіністи шаліють при словах "українець", "українське", не зважаючи на заклики самого Папи Павла Івана II до толерантности та взаємоповаги. Маємо вибачитися за те, що ще й досі, попри заяви польського та українського президентів про те, що сьогоднішні стосунки між Польщею та Україною розвиваються чудово, не отримали від офіційної Варшави статусу жертв комуністичних репресій українські в'язні концентраційного табору в Явожно, що там ніщо не нагадує людям про трагедію цих в'язнів, що й далі не розв'язано справи компенсацій жертвам "Вісли" за їх втрачене внаслідок цієї акції майно, що не визнано права українців на їх повернення та проживання в одвічно українських землях...

Окремо українці повинні вибачитися й перед своїм північним "старшим братом". Насамперед — за Переяславський договір, після якого чорноземна, чорноморська, квітуча, з величезним природно–економічним потенціялом Україна стала важким ярмом на шиї російсько–царської, а згодом комуно–російської імперії. Маємо вибачитися перед Москвою за море української крови, пролитої нею в баталіях за світове панування; маємо вибачитися перед Москвою за мільйони безневинно виморених нею голодом, розстріляних, закатованих у тюремних застінках, померлих у далеких і лютих сибірських таборах українців; маємо вибачитися перед Москвою за те, що дозволили собі нашпигувати Україну атомовими монстрами, а відтак прийняли на себе перший, найбільший, найжахливіший удар гіркої пам'яті Чорнобиля; маємо, нарешті, вибачитися перед Москвою за те, що Україні не спроможемося повернути їй накинуту Україні російську мову, за "асиміляцію" Росії "етімі українцамі", а з тим і за те маємо просити вибачення, що значну частину з нас пороблено безрідними яничарами.

Маємо, словом, перед ким вибачатися. Особливо ж в нинішні часи, коли заклики до взаємовибачення стають все популярнішим фактором у вирішенні міжнародних політичних проблем.

Григорій Перепелиця
Київ

ІНТЕҐРАЦІЯ УКРАЇНИ В ЕВРОПУ

Пошук нового моделю безпеки, який відповідав би новим вимогам співіснування европейських країн, став актуальним не тільки для України, а й для країн Заходу.

Спробою вирішити цю проблему на теоретичному рівні можна вважати міжнародний семінар, який відбувся 22-25-го листопада минулого року в Одесі, на якому провідні аналітики із ЗСА, Німеччини, Великобританії й Франції ознайомили його учасників зі своїми підходами щодо пріоритетів европейської безпеки у наступному десятиріччі. При цьому виявилися деякі розбіжності між американською та европейською точками зору.

Европейці вважають, що основними зовнішньополітичними проблемами европейської безпеки стануть: відносини між Европою та ЗСА, загострення стосунків з Близьким Сходом, доступ до світових нафтових джерел. Серед внутрішніх загроз найнебезпечнішими вважаються терроризм та наркобізнес. Модель европейської безпеки початку нового століття, на їхню думку, повинен базуватись на трьох „китах": розвиток Европейського союзу, на який покладається політичні та економічні безпеки; поширення НАТО, відповідального за військово-політичні аспекти европейської безпеки; посилення ролі ЗСА в Европі.

Щодо України політика західньоевропейських країн залишається невизначеною. Багатьма західньоевропейцями Україна не сприймається як частина Европи. Україна не є членом Европейського союзу або Західньоевропейського союзу і не має реальних перспектив приєднання до цих організацій у близькому майбутньому. До того ж в офіційних колах Европи існує упередження, що швидка інтеграція України в европейські структури зіпсує стосунки Заходу з Росією.

Натомість американський підхід щодо европейської безпеки відрізняється тим, що Україні відводиться ролю головного чинника европейської стабільности. Такий підхід в американських поглядах став домінувати після зміни тенденцій в европейській політиці ЗСА. Якщо на початку 90-их років у цій політиці переважала тенденція „Росія понад усе", то тепер провідною стала інша тенденція: „Поширення стабільности зі Заходу на Схід", безпосереднім проявом якої є процес поширення НАТО. Геополітична перспектива Росії видається дуже слабою. Вона оточена такими державами, як Китай, Корея, Японія, що швидко розвиваються. Не домінуючи в Европі, Росія не зможе мати сильної позиції в Азії.

Через це Україна має чітко визначитись, до якого з глибальних інтеграційних процесів вона приєднається: до европейського чи до евроазійського. Альтернативи цим двом процесам нема.

Якщо Україна пов'язує своє майбутнє з Европою, то вона повинна знайти своє місце у процесі поширення НАТО, оскільки саме ця організація є сьогодні лідером европейської інтеграції. Її кроком у бік НАТО могли б стати: орієнтація на Північно-атлантійський альянс як стратегічну перспективу, розвиток „особливого партнерства" у рамках PFP, випрацювання тристоронньої угоди (НАТО-Україна-Росія) у галузі безпеки.

Деякі українські фахівці пропонують модель збереження невтрального статусу. Згідно з цим моделем, Україна повинна проводити політику поміркованого ізоляціонізму у зовнішніх стосунках і політику внутрішньої стабілізації країни. Прикладом такої політики може бути Фінляндія. Фінський модель безпеки полягав в тому, що ця країна, поперше, була позаблоковою, подруге, економічно вона була зорієнтована на російську сировину і російські ринки, потрете, політично була спрямована на скандинавський реґіон (Північну раду).

Але на відміну від Фінляндії, Україна не має сусіднього субреґіону, на який вона могла б орієнтуватись у політичній сфері. Якщо Україна не буде мати такого зовнішньополітичного якоря, то її скорше чи пізніше поглине Росія. Учасники семінару констатували, що в Европі такий якір для України ще не з'явився. На сьогодні стабілізуючу зовнішньополітичну ролю Україні можуть відігравати тільки ЗСА.

Юрій Р. Рибак

„АМЕРИКАНСЬКА МРІЯ"

Можна б сказати, що нерв усіх справ, головна пружина і основа всього життя пересічного американця — це осягнення „американської мрії". Її основні риси — це не тільки ідея свободи, рівности і слушної нагоди для досягнень людини, але теж життя особливого успіху і вигідности, тобто комфорту, за чим шукають жителі в ЗСА.

У видавництві Принстонського університету появилася торік книжка на 429 сторінок п. з. „Poor Richard's Principle — Recovering the Americen Dream Through the Moral Dimension of Work, Business and Money".

Автором цієї книжки є Роберт Вутнов (Robert Wuthnow), професор Принстонського університету, який серйозно остерігає, що сучасна американська мрія знайшлася у небезпеці, і не з причини економічних умов, а тому, що її моральний аспект опинився поза межами наукової аналізи. У минулому ця мрія не означала тільки матеріяльного успіху, але теж моральну перспективу, що впливало на американський спосіб думання відносно праці і гроша. Це проявлялось у межах широкого зобов'язання супроти родини, громади і гуманітарних вартостей.

Автор пропонує, що можна знайти економічне навчання і надхнення у минулому Америки, і як один з прикладів наводить особу Бенджаміна Френкліна (1706–90), а „Poor Richard's Principle" — це заголовок його книжки. Тому саме варто пояснити, що Б. Френклін був видавцем і автором популярного "Poor Richard's Almanac", який подавав загальні цікаві інформації з усіх ділянок життя і знання та у великому накладі появлявся кожного року. Перший альманах побачив світ у 1732 році, а продовж 25 років Френклін заявляв, що його писав якийсь там Richard Saunders, тому свої приказки починав фразою: „Poor Richard Says"... і від цього прийнялася популярна назва альманаха.

На думку автора цієї книжки, Френклін — це прекрасний приклад особи, що може репрезентувати здійснення американської мрії. Він бо не вважав матеріяльне надбання за остаточну ціль свого життя. Він свою щоденну працю закінчував в точно означеному часі, щоб вечором мати час на читання і думання. Він остаточно залишив свій бизнес у 42 році життя, а другу половину його присвятив громадській праці та інтелектуальному зацікавленні. Він себе виявив „самоопанованим, точним у виконанні обов'язків, тяжко працюючим, добре зорганізованим, а його економічна діяльність знала точне моральне стримання"... Як інші люди того часу, Френклін цікавився філософським рухом (Enlightenment), що вірив у силу розуму і нововведення в політичну, релігійну і освітню доктрини. Для більшости, однак, американців того часу біблійна традиція була навіть важливішим джерелом навчання про „обмеження економічної гонитви".

Та залишімо історичне минуле і перенесімся у новіші часи, в які почалася іміграція до Америки. З роками її структура зазнала змін. Багато з нових хвиль іміграції не належали до робітничої верстви суспільства, і хоч деякі іміґранти мали вищу освіту, брак знання англійської мови примушував виконувати найнижчі роди праці. Все ж таки іміграція і „американська мрія" завжди об'єднувалися в популярній свідомости новоприбу-

(Закінчення на стор. 3)

Анатолій Гороховський

Міцніють крила України

(Розмова з генеральним представником компанії „Авіалінії України" в ЗСА Миколою Кравцем).

I

Розповідати про цю людину легко і в той же час важко. Легко тому, що його добре знають не тільки в Україні, а й в Америці, де він користується авторитетом в діяспорі, а також серед підприємців, керівників провідних авіяційних компаній, з ним рахуються, прислуховуються до його думок.

В той же час важко коротко про все це описати в газетній статті, докладно розповісти про життєвий шлях цієї небуденної людини, про її діяльність на користь України. І тому доведеться обмежитися лише кількома штрихами до його уявного портрету.

Микола Кравець, майбутній керівник важливої ділянки повітряного перевізного процесу України, народився в 1936 році у великій селянській родині на Черкащині. Спочатку вчився в школі, а після її закінчення був покликаний до совєтської армії.

Саме там доля його звела з небом, він став курсантом авіяційної школи. Літаки припали до душі Миколі і тому після закінчення строку служби вступив до Київського інституту інженерів цивільної авіяції. До того ж добре знав, що людина не може жити, не маючи завтрашніх радощів. А він їх бачив в тому, щоб стати справжнім авіяційним спеціялістом. Швидко минали роки навчання і Миколу, як відмінника, зарахували на курси, на яких готували представників „Аерофлоту" для праці за кордоном. Після їх закінчення він був скерований до Марокко, де працював протягом чотирьох років.

Ще на студентській лаві Микола, як справжній український патріот, плекав надію на те, щоб на літаках, які відлітали з Києва за кордон, поруч з аерофлотівською емблемою красувався напис „Авіалінії України". І цього йому в кінцевому підсумку вдалося досягнути. Впродовж двох місяців він переконував в Москві чиновників міністерства цивільної авіяції, поки не був виданий наказ, який дозволив відправити до Америки перший літак, на борті якого поруч з совєтською назвою „Аерофлот" красувався напис „Авіалінії України". Варто зауважити, що описана вище подія сталася ще в часи існування большевицької влади. І цей перший крок на шляху до незалежности рідної України зробив її вірний син — Микола Кравець.

У З'єднаних Стейтах М. Кравець найперше встановив контакти з українськими громадянами та американськими авіяційними компаніями. Однак, після того, як совєтський військовий літак збив корейський, на борті якого було 289 пасажирів, американський Уряд закрив представництво „Аерофлоту" у Вашінгтоні. Коли Кравець повернувся додому, йому пропонували високі посади в міністерстві цивільної авіяції в Москві, однак він категорично від них відмовлявся, вважаючи, що повинен працювати у Києві на користь рідного народу.

Тепер зусилля М. Кравця були спрямовані на те, щоб одержати дозвіл українським летунам водити літаки за кордон. Цей захід давав можливість встановити контакти із закордонними країнами. Напевно не всі знають, що цим правом користувалися лише московські залоги, однак активні наполягання керівника відділу міжнародних перевезень управління цивільної авіяції України, а ним в той час був Кравець, увінчалися успіхом. Спочатку літаки, стартуючи в Києві, брали курс на країни так званого соціялістичного табору, а починаючи з 1984 року вдалося поширити зону польотів. У розкладі з'явилися такі міста, як Париж, Мюнхен, Франкфурт, Брюссель, Мілян, Атени.

Наступне завдання, за здійснення якого з усією притаманною йому енергією взявся Кравець, полягало в тому, щоб добитися відкриття українсько-американського повітряного сполучення. Його вирішення, окрім економічних та технічних проблем, давало можливість безпосередньо спілкуватися з діяспорою.

В історичному літописі України кінця 80-их років був зроблений важливий запис: з Києва до Торонто здійснено перший чартерований рейс українського літака. А згодом, 11-го червня 1991 року, на Нюйоркському летовищі приземлився український літак.

А тим часом М. Кравець одержує нове доручення: прибути до Ню Йорку і зробити все можливе, щоб відокремитися від „Аерофлоту", заснувавши окрему українську авіяційну компанію. І з цим непростим дорученням він успішно справився, хоча на цю справу довелося витратити два роки.

І ось 2-го листопада 1993 року, в сонячний осінній день, в Ню Йорку здійснив посадку літак, на борті якого красувалися близькі серцю кожного українця слова „Авіалінії України", а також емблема нової компанії.

Галина Сухомлин-Маняко

Очі Чорнобиля...

Чорнобилю! Ти дивишся на мене
Незрячими, згорілими очима...
Й несе на цвинтар посивіла неня
Двадцятим віком спалену дитину...
Навколо тихо... так смертельно тихо...
В лелечих гніздах пустка поселилась,
Ніде не чути радісного сміху,
Земля моя отрутою покрилась...
І біла смерть твоїх дітей, Вкраїно,
Вже змалку у колисках пеленає.
Хто вготував їм це цвинтарне віко,
Хто в пекло переніс з дитинства раю?
Розтоптане святе життя суцвіття,
Над згарищами материнський стогін,
Допоки ж мучити нас будуть лихоліття
І чом ми не зламаєм вражі роги!
Ми мусимо Москві борги платити?
Коли ж вона розплатиться із нами
За жертви всі, катами в тюрмах вбиті,
І за сплюндровані України рани
Ви чуєте, ридає батьківщина,
Отруєні поля її і ріки...
О, як же, Боже, можеш Ти дивиться,
Що все частіше родяться каліки...
Несе на цвинтар посивіла мати
20-им віком спалену дитину...
А у Москві, в імперії палатах,
Сидять вовки і кров п'ють з України...

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Підтримуємо школу

(Лист з України до М. і Т. Луцишинів з Фініксу, Аріз., які підтримують українську школу в Олеську).

Дорогі Пане Мироне і Пані Терезо!

Щирі вітання з Олеська та Йосипівки. Відкритку Вашу отримала і відразу ж відписую. В нас все добре. Вже Україна починає спинатися на свої ноги. Вже людям видали зарплату за грудень і обіцяють найближчим часом видати за січень. То є вже добре. У Тернополі правилася Служба Божа, щоб людям видали зарплати.

В нас тепер дуже гарна погода. Снігу вже нема, бо падав дощ. А тепер вже світить сонечко, на дворі робиться тепло. Починається весна. Цвітуть підсніжки.

В школі діти виступають в неділю, на вшанування Тараса Шевченка. Виступ буде у Народному Домі. В Йосипівці хороша завідуюча клюбом, молода, енергійна. Приходить в школу, робить проби і то є дуже гарно.

А в школі я зібрала батьківські збори, всі їхні сумніви розвіялись, вони вибачились, що були несправедливі до мене, що тепер в такий важкий час літають різні чорні думки. І вже тепер все в порядку.

Ви пишете, щоб ми не чекали легкої свободи, але ми її не чекаємо, що хтось піднесе її на срібній тарілочці, а стараємось, щоб наші діти виросли мужніми, справедливими будівниками України. Ми гордимось тим, що ми на своїй рідній землі і в наших руках її майбутнє, і ми беремо участь у відбудові нашої України. Тому що віримо, що „ще нам браття-українці усміхнеться доля".

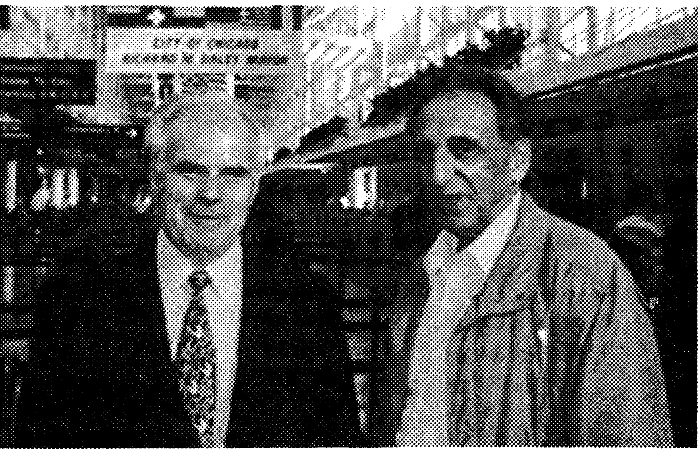
Також ми вдячні за Вашу наполегливу працю на благо своєї рідної землі, нашої України. Якби не Ви, нам би прийшлося ще довго боротись, щоб нашу Україну визнали самостійною державою.

Дякувати Господу Богу і нашим спільним зусиллям, наша Україна тепер самостійна, незалежна українська держава.

Мої дорогі, якщо я щось не так написала, то вибачте, але ж Ви самі хотіли знати, як ми живемо, як ми встаємо на ноги, які повсякденні труднощі нам перепиняють, цього Ви не почуєте, бо як сюди хтось із Вас приїжджає, то всі розмови тільки за все добре. І дійсно, хай всі труднощі, невигоди залишаються позаду. А ми будемо підніматися до такого рівня, щоб ми були горді за нашу працю. Щоб нашим дітям, внукам жилося щасливо.

З поздоровленням
Валентина Дудак.

Адреса: Ukraine — Україна, Львівська обл., Буський район, Олесько, вул. Валова 2.

А. Кравець з автором на летовищі О'Гейр в Чикаґо

В пам'яті багатьох мешканців української громади Чикаго закарбувалися урочистості, що відбулися на летовищі О'Гейр. У великі залі міжнародного терміналу зібралися керівники міста, представники громадських організацій, засобів масової інформації, щоб привітати прибуття першого українського літака з Києва. Цю незабутню імпрезу було доручено відкрити Миколі Кравцеві.

А згодом почали курсувати літаки, які зв'язали древнє українське місто Львів з Чикаго. До Львова стало можливим рукою подати.

В минулому році за заслуги перед батьківщиною Президент України вручив М. Кравцеві знак і посвідчення про присвоєння йому почесного звання Заслужений працівник транспорту України.

Ось такі штрихи до портрету людини, про яку веду мову. І ще одне спостереження: для блага інших течуть річки, для блага інших плодоносять дерева, для блага інших живуть шляхетні люди. І серед них справжній український патріот Микола Кравець.

(Продовження буде)

СЕКРЕТАР ДЕРЖАВНОГО департаменту Меделин Олбрайт знову посилає американського посла Денниса Росса на Близький Схід, щоб зрушити з місця припинений процес переговорів щодо замирення, котрий був серйозно пошкоджений рішенням Ізраїля будувати житлові приміщення для жидівських переселенців у східньому Єрусалимі, в більшості заселеного палестинцями. Д. Росс має зустрітися з прем'єр-міністром Ізраїля Беньяміном Нетаняґу і палестинським провідником Ясіром Арафатом та обговорити з ними як далеко вони готові іти, щоб відновити мирний процес.

„Американська..."

(Закінчення зі стор. 2)

лих. І хоч автохтони побоювались, що позбудуться хліба насущного, іміґранти забирали залишки найгіршої праці, а їхнім дороговказом до успіху також була... американська мрія, яку завважували в добробуті середньої верстви американців. Надією іміґрантів було працею і задовільним заробітком утримувати сім'ю, а своїм дітям запевнити краще завтра у країні нового поселення.

Та гірка дійсність розчарувала іміґрантів, які думали, що „приїхали до неба", а тут несподівано потрапили в дуже складну ситуацію. І не дивне, що деякі з них, роздумуючи над гіркими хвилинами, приходили до висновку, що успіх не конче означає тільки матеріяльне добро. Успіх — це теж „добрі діти, добрий чоловік чи добра жінка, добре життєва ситуація і добрі приятелі"... Помилковим було б думати, що попередня ґенерація іміґрантів вважала мрію як автоматичний добробут, що паде з неба, як манна! Тому вона вчила своїх дітей тяжко працювати і бажала сповнення слушної нагоди в житті. А тому, що батьки не вважали тоді конечним, щоб їхні діти ставали професіоналами, пригадували їм, що особиста вартість людини зосереджується більше на тому, „як" жити, ніж „яке" проводити життя. Вони навчали, що кожну працю слід виконувати добре і не турбуватись її родом, а чесністю, здобуттям поваги серед громади і вдержанням пошани для родини.

Американські робітники наших днів, як теж середня верства суспільності, відрухово поширюють поняття американської мрії. Вона бо для них, попри забуті, виявляє тежнові основні риси, котрі протиставляється матеріяльним амбіціям і є під впливом морального аспекту. А цим є: вартість родини, самовдоволення і щастя з кожного роду праці і позиції при її виконуванні, присвята більшого часу і уваги своїм дітям та врешті необмежена кар'єра жінок з можливістю творити своє власне життя.

Ґалерія...

(Закінчення зі стор. 1)

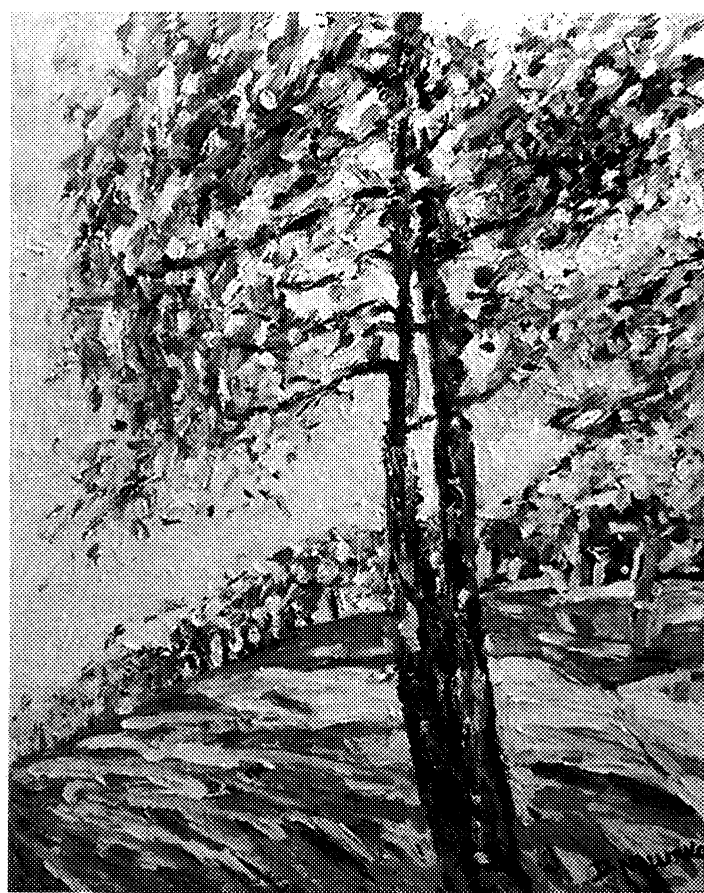
му, Тернополі, Червонограді), в Росії виставлялися на Міжнародному фестивалі мистецтва та Всесоюзній виставці авангарду в Москві, а також побували у республіках Прибалтики, Польщі, Юґославії та інших країнах. Праці Д. Наумко звернули на себе увагу і знайшли місце в приватних колекціях у Німеччині, Франції, Англії, Італії, Канаді, Японії, ЗСА, Ізраїлі, Польщі та Норвеґії.

Творчість Д. Наумко здобула міжнародне признання й у ЗСА. Її картини вибрано для виставки в ґалерії Агора у славній мистецькій дільниці Ню Йорку — Сого. Критик журналу " Manhattan Arts International" Кетрін Дриллис писала: „Жива кольористка акварелів Дарії Наумко захоплює збудженою жвавістю... Її творам притаманне візуальне багатство".

Журнал "Poetry in Motion", Princeton, Pinguin Press, помістив 12 праць художниці; друкувалися її твори і в "Design Journal of South Korea", та в польському журналі "Spojnik" (Трентон, Н. Дж.). Д. Наумко акредитована в Garden State Watercolor Society та в Audubon Artist's Gallery, Ню Йорк.

Попри вихід на міжнародне мистецьке поле знаходить мисткиня час і на те, щоб внести свою долю в культурне життя української громади. Її твори неодноразово експонувалися в ґалереї Об'єднання Мистців Українців в Америці (тепер — Ґалерія „Маяна"), як і в УОК-Центрі у Філядельфії, в Культурному Центрі у Пассейку, Н. Дж., а також у Дітройті, Чикаґо та інших містах. Її праці прикрашали український журнал СУА „Наше життя", публікувалися пластовим видавництвом „Молоде життя".

Найближчим часом шанувальники мистецтва зможуть познайомитися з найновішими олійними та акварельними працями Дарії Наумко, створеними в 1995-97 роках. Проходитиме виставка в Ґалерії Маяна від 20-го квітня до 4-го травня; її відкриття відбудеться у неділю, 20-го квітня, о год. 1-ій після полудня. Вступне слово виголосить Галина Колесса. Адреса ґалерії: 136 Друга аве., Ню Йорк, 4-ий поверх.

Д. Наумко: Весняні дерева, 1997 р., полотно, олія.

Бандуристка Оксана Ковганич

Українці пам'ятають успішні виступи малої бандуристки в церкві св. Андрія, в Українському Народному Домі на День Матері в 1993 році, на Союзівці, в церкві св. Андрія брала участь в концертах, присвячених Тарасові Шевченку в Українській православній церкві на 7-ій вулиці, в Сан Франциско.

Зараз Окрасна навчається в 12 клясі в школі

Оксана Ковганич.

Голубий Фантом, що в Луїзіяні, де вона й мешкає зі своєю родиною.

Тут навчаються і навчають тільки американці, більшість яких не відали про державу Україна, а також про її мистецтво. От єдина україночка, що навчається в цій школі, отримала запрошення від шкільної адміністрації дати сольний концерт в шкільному концертовому залі. Зібрався повен зал глядачів, серед яких були школярі, вчителі, студенти, професори, священики. Це був концерт, присвячений знайомству випускників школи з вищими учбовими закладами ЗСА і звісно, що було багато гостей, які прибули звідусіль до Луїзіяни. Оксанин срібний голос, гра на бандурі зачарували зал, який, здавалось, припинив дихати, коли прозвучали перші акорди.

Гучними оплесками закінчувався кожен виконаний твір, а їх було чимало: „Вічна слава Господу", „Щедрий щедрик", „Зоре моя, вечірняя", „Гей, там на горі, січ іде", „Гуси", „Мій квіте милий", „Бандура", „Коломийки", „На потоку-м", „Грицю, Грицю", „Вальси" та інші. Виступ супроводжувався розповідями про Україну, бандуру, співоче мистецтво, а також про чудовий, барвистий подільський стрій, в якому Оксана виступала. Спеціяльно було вишито цей стрій для родини Ковганич знаменитою фольклористкою України, що зібрала понад 4,000 народних пісень, яка мешкає на Поділлі, Марією Авксентіївною Руденко.

Вінок з червоних маків, що прикрашав Оксанину голівку, вона виготовила сама. 4-го березня 1997 року Оксанці виповнилося 18 років — це пора нових починань і звершень, тож хотілось побажати юній співачці і бандуристці здійснення її мрій з благословення Господа, щоб її спів і гра на бандурі приносили невимовне почуття світла й радости всім людям світу і їй самій. Бо для краси, а особливо в поєднанні з музикою і співом, немає ніяких кордонів і непорозумінь, її відчуває кожен, хто має чисте серце і щиру душу.

Галя К.

Поможіть видати книгу про Холмську гімназію

Братство колишніх учнів Холмської гімназії з осідком у Львові хоче видати книгу пам'яті про українську гімназію в Холмі, яка діяла за німецької влади до червня 1944 року. У книгу має ввійти 18 споминів колишніх гімназистів. На видання треба мати 600 гривень, тобто 328 дол. Організатори надіються зібрати у Львові серед тамтешніх холмських гімназистів 120 гривень, отже менш ніж одну четверту потрібної суми. Голова братства у Львові Теодор Сай звертається через мене, також колишнього гімназиста, з проханням до колишніх гімназистів, мешканців Америки, як і інших осіб, помогти у цій справі. Те, що людям України здається астрономічною сумою, є дрібничкою в Америці. Отже, поможіть, будь ласка. Прізвища жертводавців будуть надруковані в книзі.

Адреса Теодора Сая: вул. Кульпарківська 178/82, Львів 21, Україна 290021.

Богдан Струмінський, 126 Massachusetts Ave., Arlington, MA 02174; tel.: (617) 643-8809.

Росія...

(Закінчення зі стор. 1)

шення Києва є також ляпасом Москві, яка в лютому погрозила зірвати домовлення про продаж Пакистанові українських танків, пообіцявши зипинити постачання для них частин.

Реактор, турбіни до якого виготовляють всього кілька підприємств у світі, Росія хоче продати з метою фінансування свого ядерного сектора, а також щоб покращити відносини з Іраном перед запланованим поширенням НАТО.

Ізраїльска делеґація, яку очолює Н. Щаранський виявила також зацікавлення сучасними українськими технологіями і заявила про свій намір створювати спільні компанії та сприяти розвиткові середнього і малого підприємництва в Україні. Українська сторона особливо зацікавлена співпрацею з Ізраїлем у машинобудуванні та конверсії, зокрема у проєктах створення нових літаків і спільного використання ракет-носіїв для виводу на орбіту сателітів.

На зустрічі з Президентом Леонідом Кучмою Н. Щаранський сказав, що Україну чекає велике майбутнє і він особисто та його колеги сприятимуть тому, щоб Україна стала привабливішою для західнього підприємництва.

Перед візитою до Києва, 49-річний Н. Щаранський перебував у своєму рідному місті Донецьком, де він відвідав завод з виробництва холодильників і металюрґійне підприємство. Він також відвідав помешкання, де виростав, і зустрівся з групою своїх однокласників, висловивши здивування, що перша дівчина, яку він просив до танцю, тепер має внуків. Ізраїльський міністер поклав вінки на могили своїх дідів і виступив у синагозі, яка за совєтських часів була складом і відкрилася лише після здобуття Української незалежности.

Як відомо, Н. Щаранський, діставшись до Ізраїля після звільнення, став одним з лідерів жидів-іміґрантів з СССР, яких там нараховується від 1989 року понад 600,000. Половина з них походить з України. Організований ним партія „Ізраїль з іміґрацією" забезпечила йому пост міністра торгівлі на останніх виборах.

XXII Семінар хорових диригентів

XXII Семінар хорових диригентів, організований Українським Музичним Товариством Алберти, відбудеться в Едмонтоні від 10-го до 23-го серпня1997 року в приміщенні Інституту св. Івана. Українське Музичне Товариство Алберти, яке існує від 1972 року, займається широкою музичною діяльністю, з чого два проєкти є безперервними, а саме: від 1972 кожнорічні концерти коляд і щедрівок, які дають можливість різним хорам, ансамблям, одиницям виявити себе музично в програмі цих концертів, а другий проєкт — це семінарі хорових диригентів.

Ці семінарі наше товариство переводить вже 19 літ, і з радістю зауважуємо, що кожного року виявляється нове зацікавлення ними різних диригентів не лише з Алберти, але з цілої Канади й З'єднаних Стейтів Америки. До речі, варто згадати, що під цю пору наше товариство зайняте великим проєктом видання музичної хорової спадщини одного з найвидатніших українських композиторів XVIII століття Артема Веделя. Підготова матеріялу до видання є майже на закінченні і в скорому часі вийде у світ цінна книга творів А. Веделя, яка була великим і цінним вкладом в скарбницю музичної хорової культури.

Цьогорічна програма навчання включатиме: 1. а) диригування — група та індивідуальні заняття, б) емоційна природа музикального образу і музикальної мови (лекційні зайняття); 2. Виконавські засоби фразування; 3. Керування церковним хором: а) побудова основних церковних відправ, б) розбір-аналіз Літурґії Дениса Січинського; 4. Праця з дитячим та юнацьким хорами: а) про вікові особливості дитячих голосів, б) вокальне виховання дитячого голосу, в) методика праці з дитячим хором; 5. Українська музика: а) жанри в українській хоровій музиці, б) прослуховання типових зразків кожного жанру; 6. Хорознавство; 7. Семінарний хор: а) репетиційна та виконавська робота семінаристів з хором, б) праця над виробленням техніки проведення репетицій.

Минулого року в програмі навчання XXI-го семінару дві теми виявили велике зацікавлення серед учасників семінару, а саме: робота диригента з дитячим та юнацькими хорами та надзвичайно цікавий розбір-аналіз новоствореної Літурґії Валерія Кікти. Тому маєстро В. Колесник, який укладає кожнорічні програми навчання, вирішив цього року продовжити тему роботи з дитячими та юнацькими хорами, щоб дати можливість семінаристам, які працюють з дітьми, ще більше запізнатися зі специфікою цієї галузі хорового мистецтва.

Літурґія — це особливий жанр хорової музики, яка вимагає глибокого розуміння текстів, характеру молитв, з яких складається загальна музична драматурґія всього обряду. Цього року відбудеться, в такому самому пляні, як року минулого, розбір-аналіз маловідомої Літурґії Дениса Січинського.

Кожного року семінаристи мають нагоду працювати над 10-ма творами нашої хорової клясики та творами сучасних композиторів. Звичайно, ці твори є багаті на навчальний матеріял різнородних нюансів диригентської майстерности, але рівночасно це дає нагоду кожному семінаристові збагатити свій хоровий репертуар цікавими, часто новими творами.

Українське Музичне Товариство Алберти дякує нашим фундаціям, організаціям за фінансову підтримку, а нашій пресі щире спасибі за кожночасне поміщення інформативних статтей про діяльність семінарів.

За ближчими інформаціями звертатися до: Ukrainian Choral Conductors Seminar, 11728-97 St., Edmonton, Alberta, T5G 1Y2, Canada; тел.: (403) 474-9774.

Марія Дитиняк

Українських дітей — до українських літніх таборів!

Допоможіть Соломії стати на рівні ноги!

Соломія, дочка Мирослава і Віри Рипньовських, село Букачівці, район Рогатин, область Івано-Франківська.

Соломія прийшла на світ 3-го лютого 1993 р. з лівою ногою коротшою на 5 см., правдоподібно як жертва вибуху нуклеарної катастрофи в Чорнобилі. За порадою лікарів, операцію можна робити коли Соломії скінчиться чотири роки. Соломії вже скінчилося чотири роки 3-го лютого ц.р. і треба робити аж дві складні операції: одну на коліно, а другу на стегно. Родичі Соломії не мають грошей, щоб оплатити операцію, бо вже п'ять місяців не отримують заробітної платні, а кошти операції — 3,000 дол.

Тому батьки Соломії звертаються з проханням до українців в Америці допомогти їхній дочці стати на рівні ноги. Пожертви проситься вислати на адресу: Ukrainian Fraternal Federal Credit Union, P.O. Box 185, Boston, MA 02132-0185, Acc't # 818.

Соломія з протезою

Міжнародна конференція в ООН

„Світова передача Інформацій", Н.-Дж.-О асоційована в ООН, голова д-р Христина Дурбак, запрошує громадянство на шосту конференцію п. з. „Деградація довкілля: вплив на здоров'я дітей", що відбудеться в п'ятницю, 18-го квітня ц. р. в будинку ООН в Ню Йорку. В програмі беруть участь науковці, також представники поодиноких аґенцій Об'єднаних Націй, а про наслідки катастрофи в Чорнобилі на здоров'я дітей в Україні доповідатиме д-р Зенон Матківський.

Цілоденна програма буде в двох частинах: від 10-ої рано до 1-ої по полудні, а пополуднева сесія від 3-ої до 6-ої год. Зголошення на перепустку на телефон (212) 686-1996 до відбору у вестибюлі (побіч інформаційного станка), вхід від 44-ої вулиці.

Д. Р.

МИНУЛОЇ НЕДІЛІ, 13-ГО КВІТНЯ, Нют Ґінґріч зазначив, що торговельний статус Китаю, як упривілейованої країни треба продовжити, але тільки на шість місяців, а не на один рік, як це практиковано досі. Такий скорочений статус на його думку дасть можливість впливати на Китай, щоб призадумався над своїми майбутніми потягненнями щодо скорочення політичних прав Гонг Конгу. Спікер Палати Репрезентантів уважає потрібним в якийсь спосіб усвідомити Китай, що їхні пляновані зміни політичного устрою Гонг Конгу після його перебрання від Англії 1-го липня 1997 року, не є радо бачені не тільки ЗСА, але й іншими країнами Заходу.

У ПОНЕДІЛОК, 14-ГО ТРАВНЯ, японський міністер закордонних справ заявив, що на підставі непідтверджених звідомлень Північна Корея випробувала балістичну ракету Родонґ, котра спроможна на більше як 625- милевий засяг віддалі. Міністер Юкігіко Ікеда є першим з державного керівництва Японії, що публічно заговорив про хоч і не підтверджені інформації випробування Північною Кореєю балістичної ракети Родон, бо ця ракета зі своїми можливостями засягу далекого віддалення може досягти будь-якого пприцілу в Японії.

П'ЯТДЕСЯТ РОКІВ ТОМУ, 15-го квітня 1947 року, на бейзболовому трикутнику спортової площі Еббетс у Брукліні, у грі між дружинами Бруклин „Доджерс“ і Бостон „Брейвс“ вперше дебютував американський мурин Джекі Робінсон. Він своїми надзвичайними здібностями засвідчив, що кольор шкіри не повинен бути передумовою у змаганнях бейзболу та своїм вирозумінням до расових проблем тодішнього часу промостив дорогу своїм чорним братам. З цього приводу в Ню Йорку у вівторок, 15-го квітня, 1997 року під час гри між дружинами Лос Анджелес „Доджерс“ і Ню Йорк „Метс“ відбулося святкове відзначення п'ятдесятиріччя тієї події та св. п. Дж. Робінсона.

ПОВІДОМЛЕННЯ

для членів 238-го Відділу у Массачусець

З днем 1-го травня 1997 року обов'язки секретаря 238-го Відділу перебирає новий секретар

ДЖУЛІАННА ЛОЗИНСЬКА

Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСоюзі і вкладки на адресу:

Mrs. Julianna Lozynski
13 Moody St.
Quincy, MA 02169
(617) 773-3687

ПОВІДОМЛЕННЯ

для членів 328-го Відділу.

З днем 1-го травня 1997 року 328-ий Відділ злучиться з Відділом 222-им, секретарем якого є:

ЯРОСЛАВ КРИШТАЛОВИЧ

Просимо членів 328-го Відділу звертатися у всіх справах плачення вкладок та забезпечення до секретаря 222-го Відділу на адресу:

Mr. Jaroslaw Kryshtalowych
3003 Center Drive
Parma OH 44134
(216) 845-1211

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

„Україна може шокувати фаворитів"

Так сказав журналістам Браєн Гемілтон, головний тренер збірної Північної Ірляндії напередодні зустрічі в Києві:

„Що ви знаєте про Україну та український футбол? — запитав його один з українських журналістів.

„На жаль, дуже обмаль до першої нашої зустрічі. Мій давній друг Аллан Гантер, який 30 років тому грав в клюбі „Колрейн“ проти київського „Динамо“, розповідав, що Київ — дуже красиве місто. Тому я з нетерпінням чекаю на матч в столиці України. А в тому, що українці вміють грати у футбол не гірше багатьох в Европі, ми переконалися під час першої зустрічі в Белфасті. Знаю, що український футбол має великі традиції, ваші гравці досить талановиті. Україна, як на мене, може не раз 'шокувати' фаворитів".

Дальше на запити інших журналістів Гемілтон відповів: „Наші шанси на першенство 9-ої групи ненадійні. Німці докладуть максимум зусиль, аби закінчити першими. На мій погляд, це фаворити нашої групи. Португалія — команда молода і, можливо, найперспективніша з усіх европейських збірних. Албанський футбол постійно прогресує. Вірменію більшість уважають аутсайдером, я впевнений: ця команда спробує довести, що це не так. Адже ми пам'ятаємо, які сильні футболісти з Вірменії завжди були в командах республік колишнього СССР".

Отже після другої зустрічі із збірною України, що пройшла в Києві, Браєн Гемілтон не тільки наочно побачив чудовий Київ, але ще більше запізнав висоту кляси українського футболу. Після перемоги України з Ірляндцями і Німеччини з Албанією — 3:2, показник табелі ігор 9-ої групи мав такий вигляд:

Збірні	Виграних	Програн их	Ремісів	Точок
1. Україна........................	4	1	0	12
2. Портуґалія	2	1	3	9
3. Німеччина	2	0	2	8
4. Північна Ірляндія	1	2	3	6
5. Вірменія	0	1	3	3
6. Албанія	0	4	1	1

До закінчення ігор в цій групі залишилися ще такі зустрічі — 30-го квітня ц.р.: Німеччина — Україна, Вірменія — Півн. Ірляндія; 7-го травня: Україна — Вірменія; 7-го червня: Портуґалія — Албанія, Україна — Німеччина; 20-го серпня: Портуґалія — Вірменія, Україна — Албанія, Півн. Ірляндія — Німеччина; 6-го вересня: Німеччина — Портуґалія, Вірменія — Албанія; 10-го вересня: Німеччина —Вірменія, Албанія — Північна Ірляндія; 31-го жовтня: Німеччина — Албанія, Вірменія — Україна, Портуґалія — Півн. Ірляндія.

РОСТУТЬ ПАТРІОТИ-СПОРТОВЦІ В УКРАЇНІ

Ми вже інформували наших читачів про юних феноменальних шахістів — Тетяну Кононенко і Руслана Пономарьова з Краматорського на Донеччині. Недавно 13-річний Руслан був учасником червогового шахового турніру „Кам'яний брід-97“ в Луганському, де, не зважаючи на сильних суперників, виграв нагороду першуна. Він випередив таких відомих міжнародних гросмайстрів, як О. Шнайдера і А. Полуляхова та майстра ФІДЕ Є. Кобилкіна.

Слідкуючи за феноменальними успіхами Руслана, ним, між іншим, дуже зацікавилися шахові чиновники Росії, які хотіли б збагатитися чужим талантом, в цьому випадку уважаючи що прізвище то російське. Одначе досі Руслан і його батьки категорично відкидають пропоновані „благодійства“ і послідовно заявляють, що Руслан репрезентуватиме і прославлятиме свою рідну Україну...

Значні осяги теж здобуває в шахах Тетяна Кононенко, яка недавно в розмові з журналістами сказала: „Я дуже люблю нашу незалежну Україну. І хоча я живу на Донбасі, де українські традиції у занепаді, ще з дитинства, а я ходила в єдину українську гімназію в моєму рідному Краматорському, мене називали націоналісткою за те, що в мене українська душа. Я дуже вболіваю за долю нашого народу і вірю, що настануть кращі часи для нашої держави..."

Для кращого ознайомлення наших читачів з цими юними патріотами України, поміщуємо лист від Тетяни-Руслана, що наспів до члена Управи УСЦАК (ланкового шахів) д-ра Ореста Поповича.

Управа УСЦАК, згідно із своєю новою постановою підтримувати рівень патріотизму в спортовців України, запляновала поспиряти Русланові і Тетяні, щоб вони змогли взяти участь в европейському і світовому чемпіонатах з шахів. З тією метою просимо щирих прихильників тієї ідеї підтримати цей важливий проєкт своїми пожертвами. Як завжди, усі пожертви на ту важливу ціль будуть опубліковані на сторінці „Спортових вістей“ „Свободи“. Пожертви просимо висилати на адресу: USCAK (Tetiana-Ruslan), 680 Sanford Ave., Newark, NY 07106.

Підтримуймо усі прояви українського патріотизму в спортовців України!

О. Твардовський

Добрий день, вельмишановний пане Орест Попович!

Для нас, юних шахістів м. Краматорська, було приємною несподіванкою повідомлення пана Д. Нагорного про те, що Нюйоркський журнал „Freedom“ надрукував відгук на наші інтерв'ю, дані газеті „Час/Time“ у зв'язку з п'ятиріччям незалежности України.

Маючи родинне коріння у Донбасі (Русланова мати — викладач української мови та літератури, а батько — інженер у м. Горлівці, ліквідатор Чорнобильської аварії; у мене, Тетяни, батьки інженери), ми дійсно вболіваємо за долю нашої молодої держави, радіємо її успіхам і сумуємо, коли її переслідують невдачі.

Не дивлячись на тимчасові економічні труднощі, які переживає наша країна, ми глибоко впевнені, що відродження України як самостійної держави стало необоротним.

І тому, беручи участь у різних шахових змаганнях, ми намагаємось, у міру своїх можливостей, гідно виступати за Україну на міжнародній арені, гадаючи, що наші скромні спортивні досягнення є внеском у відродження української культури.

Професійно займаючись шахами, ми не обмежуємо свій кругозір. Руслан успішно закінчує 8-ий клас, виступає з коментарями в „Югославському інформаторі“. Я, Тетяна, у 1996 р. успішно закінчила українську гімназію і вступила до Краматорського економічно-гуманітарного інституту на очне-заочне відділення. Не пориваю зв'язків і зі своєю рідною гімназією, де з вересня 1996 р. займаюся з шаховому гуртку з учнями молодших класів.

Щодо наших шахових планів. Вони великі. Руслан наполегливо готується до Чемпіонату Світу до 18-20-ти років, я — до Чемпіонату Европи до 20-ти років.

Хотілося б узяти участь у декількох змаганнях з нормою міжнародного майстра і заробити у 1997 р. другий бал ММ або МГ. Перші бали я вже маю. Питання удосконалювання шахової майстерности для нас важні. На Україні зовсім не проводяться міжнародні турніри з шахів, а подорожі за межі країни, на жаль, для нас у фінансовому відношенні обтяжливі. Ось і доводиться варитися у власному соку, вивчаючи шахову літературу минулих років, тому що у нас не налагоджено випуск шахової періодики.

Звичайно нам дуже хочеться провести на Донбасі хоча б один міжнародний турнір і взяти участь у ньому. Донбас у цьому відношенні було обділено долею, хоча він є десятою частиною України за населенням. Чомусь його завжди обходили чемпіонати СРСР, сильні турніри України та навіть турніри з міжнародною нормою.

Дуже сумно за свій край. Адже він може прославити Україну і юними талантами у будь-якій області культури та спорту. Донбас виховав Україні С. Бубку, Л. Подкопаєву та багато інших. Ось і мій колега Руслан йде із значним випередженням графіку росту Карпова і Каспарова.

Будь ласка, не зрозумійте, що ми скаржимося на наші труднощі. Ми віримо у своє майбутнє і процвітання України. Тільки б набратися терпіння і не втратити на шляху в майбутнє те, що зовсім скоро буде надбанням і гордістю відродженої України.

Листа писала я, Тетяна Кононенко, при повній згоді з моїм юним колегою Русланом.

З повагою до Вас
Руслан, Тетяна.

Дай Бог Вам здоров'я і благополуччя.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ДЖЕЙМ О. БАРРЕТТ член УНС Відд. 271-го Т-ва ім. Івана Франка в Елмайра, Н.Й. помер 30-го вересня 1996 року на 74-му році життя. Нар. 13-го квітня 1922 року у Бінґгемптоні, Н.Й. Членом УНС став 1960-го р. Залишив у смутку сина Тому з дружиною Марджі, Роберта і Марселл. Похорон відбувся 3-го жовтня 1996 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Елмайра, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Іван Чопко, секр.

ТЕОДОР СУДОМИР член УНС Відд. 94-го Т-ва ім. Маркіяна Шашкевича в Гемтремку, Миш. помер 25-го вересня 1996 року на 86-му році життя. Нар. 1910 року у Форд Ситі, Па. Членом УНС став 1947 року. Залишив у смутку дружину Степлу, синів Теодора, Вінсента і Йосифа. Похорон відбувся на цвинтарі Мавнт Олівет в Дітройті, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

Гелен Татарська, секр.

ЙОСИФ ГИК член УНС Відд. 161-го в Ембридж, Па. помер 17-го вересня 1996 року на 85-му році життя. Нар. 15-го серпня 1911 року в Україні. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку сина Йосифа і дочку Дженні Нелсон. Похорон відбувся 19-го вересня 1996 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Ембридж, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Микола Дяківський, секр.

ГРИГОРІЙ КУЗЬ член УНС Відділу 487-го в Ст. Пол. Мінн. помер 27-го липня 1996 року на 76-му році життя. Нар. 6-го листопада 1919 року в селі Підмонастирок, Україна. Членом УНС став 1959 року. Залишив у смутку дружину Анну і дітей Юлію, Стефана і Петра. Похорон відбувся на Resurrection Cemetery in Mendota Hights.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ІВАН КЛИМ член УНС Відд. 21-го Т-ва „Запорозька Січ" в Джансон Ситі, Н.Й. помер 25-го серпня 1996 року на 77-му році життя. Нар. 1919 року в Скрентоні, Па. Членом УНС став 1947 року. Залишив у смутку дружину Маргарету. Похорон відбувся 28-го серпня 1996 року на цвинтарі в Ніт, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Іван Бараник, секр.

РОЗ БАЛИК член УНС Відд. 113-го Т-ва „Український Клюб в Дерри, Па. померла 17-го жовтня 1996 року на 79-му році життя. Нар. 24-го жовня 1916 р. в Джанставн, Па. Членом УНС стала 1962 року. Залишила у смутку сина Джеррі, Похорон відбувся 21-го жовтня 1996 року на цвинтарі св. Йосифа в Дерри, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Франко Коземчак, секр.

НАТАЛІЯ КРАВЦІВ член УНС Відд. 12-го Т-ва „Гомін" в Гартфорді, Конн. померла 28-го вересня 1996 року на 77-му році життя. Нар. 1919 року в селі Дорожів, Україна. Членом УНС стала 1976 року. Залишила у смутку сина Василя з дружиною Сенді, внуків і вдову пом. брата Енн. Похорон відбувся 1-го жовтня 1996 року на цвинтарі в Ґлясенбирі, Конн.

Вічна Їй Пам'ять!

Володимир Лучкан, секр.

ЯРОСЛАВ КОТЮК член УНС Відд. 466-го Т-ва ім. Івана Франка в Брентфорд, Онт. Канада помер 11-го жовтня 1996 року на 76-му році життя. Нар. 1921 року в селі Гільче, Сокаль, Україна. Членом УНС став 1961 року. Залишив у смутку дружину Марію, синів Стіва з дружиною Мері, Волтера з дружиною Лі, дочку Ірену з мужем Бабом Романюком, вісім внуків, вісім правнуків і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 15-го жовтня 1996 року на цвинтарі св. Йосифа в Брентфорді, Онт. Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

П. Крутиголова, секр.

ВАСИЛЬ ТКАЧУК член УНС Відд. 162-го Т-ва ім. сот. Гриця Голинського у Філядельфії, Па. помер 16-го листопада 1996 року на 84-му році життя. Нар. 27-го січня 1912 року в Шешорах, Україна. Членом УНС став 1973 року. Залишив у смутку брата Дмитра, братову Оксану з дочкою і родиною, кузина Дмитра і Анну, та їхніх дітей з родинами; від сестри — сина і п'ять дочок з родинами. Похорон відбувся 23-го листопада 1996 року на цвинтарі св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Дмитро Федорійчук, секр.

СТЕФАН ОЛЕКСИН член УНС Відд. 158-го Т-ва ім. Богдана Хмельницького в Брукліні, Н.Й. помер 7-го вересня 1996 року на 78-му році життя. Нар. 24-го жовтня 1917 року в Брукліні, Н.Й. Членом УНС став 1918 року. Залишив у смутку Джоен Коста, Венді Бадер і Дженет Келлман. Похорон відбувся 9-го вересня 1996 року на цвинтарі св. Івана в Квінсі, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Марія Рейнарович, секр.

АНДРІЙ ЛЕСНЯК член УНС Відділу 132-го в МекКіспорт, Па. помер 14-го жовтня 1996 року на 82-му році життя. Нар. 2-го грудня 1914 року. Залишив у смутку дружину Марію. Похорон відбувся 17-го жовтня 1996 року на українському цвинтарі церкви св. Йосифа в Іст МекКіспорт,Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Смерека, секр.

ДМИТРО ВОЙТОВИЧ член УНС Відд. 147-го Т-ва ім. св. Михаїла в Аллентавн, Па. помер 22-го лютого 1996 року на 73-му році життя. Нар. 9-го квітня 1922 року в Аллентавні, Па. Членом УНС став 1939 року. Залишив у смутку дочку Реджіну Джоен з мужем Кевін Гауц, сестру Мері Войтович, 5-ро внуків і правнучку. Похорон відбувся 27-го лютого 1996 року на цвинтарі укр. православної церкви Св. Марії у Вайтголл Тавншип, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Уженіс Мілінічик, секр.